

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Sylvie Šiškeové a soudců Ivo Pospíšila a Petra Pospíšila v právní věci žalobkyně: **P. K.**, zast. Mgr. Markem Šimkou, advokátem se sídlem Moravské náměstí 754/13, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo zdravotnictví**, se sídlem Palackého náměstí 375/4, Praha 2, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 6. 2025, č. j. MZDR 9231/2025-2/PRO, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 15. 1. 2026, č. j. 31 Ad 11/2025 - 58,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalobkyně **nemá právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně v roce 2016 získala oprávnění k poskytování zdravotních služeb v oboru *porodní asistentka vyjma vedení porodů* pro formu zdravotní péče *zdravotní péče poskytovaná ve vlastním sociálním prostředí pacienta*. V roce 2024 požádala žalobkyně Krajský úřad Královéhradeckého kraje, aby z rozhodnutí o udělení oprávnění odstranil dovětek *vyjma vedení porodů* (dále též jako „omezuující dovětek“). Krajský úřad její žádost zamítl rozhodnutím ze dne 7. 2. 2025. Žalobkyně proti tomuto rozhodnutí podala odvolání, které žalovaný zamítl a napadené rozhodnutí potvrdil.

[2] Proti rozhodnutí žalovaného se žalobkyně bránila u Krajského soudu v Hradci Králové, který žalobu zamítl. Vyšel přitom z rozsudku Nejvyššího správního soudu (NSS) ze dne 1. 6. 2023, č. j. 1 As 15/2023 - 38, který neshledal nezákonnost obdobně formulovaného omezujícího dovětku. Ústavní soud tento rozsudek aproboval usnesením ze dne 4. 9. 2024, sp. zn. IV. ÚS 2174/23, podle něhož omezující dovětek neporušuje ústavně zaručená práva stěžovatelky. Nezákonnost omezujícího dovětku podle krajského soudu neplyne ani z nálezu Ústavního soudu ze dne 28. 8. 2024, sp. zn. I. ÚS 2746/23. Krajský soud vysvětlil, že fyziologický porod je ve smyslu § 10 odst. 3 zákona č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), takovým zdravotním výkonem, jehož poskytnutí je podmíněno technickým a věcným zázemím, jimž je vybaveno zdravotnické zařízení. Vlastní sociální prostředí rodičky takové standardy nenaplnuje. Skutečnost, že některé správní orgány vyhověly žádostem na odstranění omezujícího dovětku, nezakládá podle krajského soudu nerovnost. Současná právní úprava totiž neumožňuje žádné porodní asistentce v České republice vést fyziologický porod ve vlastním sociálním prostředí rodičky jako formu poskytování zdravotní péče.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[3] Žalobkyně (dále „stěžovatelka“) v kasační stížnosti namítla, že se její případ neshoduje s věcmi řešenými Ústavním soudem. Stěžovatelka se domáhala výmazu omezujícího dovětku, protože správní orgány nemají právo zasahovat do rozsahu možných činností vykonávaných stěžovatelkou případně v rámci volné živnosti. Proto nelze požadavek na změnu rozsahu oprávnění k poskytování zdravotních služeb odmítnout ani s odkazem na bod 21 usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 2174/23. Podle Ústavního soudu je nerozhodné, zda rozhodnutí o udělení oprávnění obsahuje omezující dovětek či nikoli, neboť nic nemění na rozsahu oprávnění. Ústavní soud se však výslovně nevyjádřil k tomu, zda existuje zákonný podklad umožňující správnímu orgánu, aby mohl omezující dovětek do rozhodnutí dopsat.

[4] Stěžovatelka odkázala na tiskovou zprávu k nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2746/23 titulovanou *„Porodní asistentky mohou vést domácí porody. Při poskytování této služby však nepůjde o poskytování zdravotní péče.“* (důraz přidala stěžovatelka – pozn. NSS). V tomto kontextu není logické, aby byla zachována praxe krajských úřadů, jež jakýmsi paaktem překračují své kompetence a vpisují do oprávnění informace o tom, že porodní asistentky domácí porody vést nemohou.

[5] Podle stěžovatelky krajský soud neuvedl žádný zákonný důvod k tomu, aby správní orgán do rozhodnutí zahrnoval obsah, který zákon o zdravotních službách nepředvídá, resp. aby v něm sporný text ponechal navzdory žádosti stěžovatelky o jeho výmaz. Krajský soud pouze opakuje, že omezující dovětek nemá právní relevanci. Napadený rozsudek je proto nejen nezákonný, ale i nepřezkoumatelný.

[6] Neodstranění omezujícího dovětku je překročením pravomoci správních orgánů, stejně jako zápis jakéhokoli textu nepředvídaného zákonem. Podle Ústavního soudu *„je nerozhodné, zda omezující dodatek ‚úkony bez vedení porodu‘ v oprávnění k poskytování zdravotních služeb stěžovatelky figuruje či nikoli“*. I tak je v rozporu s principem dobré správy,

pokračování

aby správní orgány vydávaly rozhodnutí a vpisovaly do nich údaje, k nimž nemají zákonné zmocnění a jež nemají ani žádný význam.

[7] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že stěžovatelka dezinterpretuje závěry Ústavního soudu. Vydaná správní rozhodnutí nejsou paakty. Žalovaný odkázal na body 72 a 73 nálezu Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2746/23, podle nichž omezující dovětek nezasahuje do práva porodních asistentek na podnikání, neboť cíl sledovaný právní úpravou je legitimní. V bodě 74 téhož nálezu Ústavní soud uvedl, že nelze vyhovět žádosti o rozšíření oprávnění i na vedení fyziologického porodu. Podle žalovaného k této otázce existuje také ustálená judikatura NSS.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Kasační stížnost je přípustná a projednatelná, není však důvodná.

[9] NSS nejprve posoudil, zda je napadený rozsudek přezkoumatelný. Podle stěžovatelky krajský soud pouze opakuje, že omezující dovětek není právně relevantní, aniž by uvedl, na základě čeho má správní orgán pravomoc jej do rozhodnutí o udělení oprávnění k poskytování zdravotních služeb vpisovat.

[10] Ačkoli krajský soud na tuto námitku výslovně nereagoval, je z napadeného rozsudku jako celku jednoznačně patrný jeho právní názor spočívající v tom, že existence omezujícího dovětku v oprávnění není právně relevantní, neboť skutečnost, že vedení fyziologického porodu ve vlastním sociálním prostředí rodičky není poskytováním zdravotní služby, plyne ze zákona. Nepřezkoumatelnost nelze dovozovat jen z absence výslovné reakce na každý jednotlivý dílčí argument žalobce, pokud soud v odůvodnění prezentuje odlišný právní názor, který přesvědčivě zdůvodní a který poskytuje dostatečnou oporu výroku rozhodnutí (rozsudek NSS ze dne 4. 3. 2015, č. j. 8 Afs 71/2012 - 161, bod 12). NSS tedy neshledal napadený rozsudek nepřezkoumatelným.

[11] Podstata projednávané věci spočívá v posouzení zákonnosti postupu správních orgánů, které nevyhověly žádosti stěžovatelky na odstranění dovětku v rozhodnutí, podle něhož je stěžovatelka oprávněna poskytovat zdravotní služby v oboru *porodní asistentka (úkony bez vedení porodů)*.

[12] NSS se již problematikou obdobného dovětku v oprávnění k poskytování zdravotních služeb zabýval, a odkazuje proto na komplexní vypořádání této otázky ve svém rozsudku č. j. 1 As 15/2023 - 38. Jeho závěry lze shrnout tak, že současná právní úprava neumožňuje porodní asistentce vést fyziologický porod v domácím prostředí rodičky jako zdravotní službu. Omezující dovětek v oprávnění v takovém případě postrádá právní relevanci. Porodní asistentka by totiž porod ve vlastním sociálním prostředí rodičky nemohla vést ani v situaci, kdy by oprávnění k poskytování zdravotních služeb omezující dovětek neobsahovalo.

[13] Ústavní soud v nálezu sp. zn. I. ÚS 2746/23 uzavřel, že současnou právní úpravu je třeba vykládat tak, že domácí porod vedený porodní asistentkou nespadá pod zdravotní péči ani pod zdravotní služby ve smyslu zákona o zdravotních službách. Porodní asistentka

proto nemůže získat oprávnění k vedení domácích porodů jako k poskytování zdravotní služby. Z pohledu případného omezujícího dovětku v oprávnění to znamená, že výslovné vyloučení vedení domácích porodů není tím, co teprve zakládá omezení její činnosti, protože toto omezení plyne již přímo ze zákonného rámce a jeho ústavně konformního výkladu. Takový dovětek tedy může mít nanejvýš deklaratorní význam. Ústavní soud zdůraznil, že právní řád domácí porod jako takový nezakazuje, pouze jej negarantuje jako zdravotní službu poskytovanou porodní asistentkou.

[14] Judikatura NSS i Ústavního soudu je tedy ustálena v tom, že vedení fyziologických porodů v domácím prostředí rodičky není zdravotní službou přímo ze zákona. Případný omezující dovětek v oprávnění k poskytování zdravotních služeb je proto bez právního významu. K závěrům souladným s touto judikaturou dospěl i krajský soud v nyní napadeném rozsudku.

[15] Podle stěžovatelky správní orgány pochybily, pokud nevyhověly její žádosti o odstranění omezujícího dovětku z rozhodnutí, neboť není dán zákonný důvod jej v něm ponechat. NSS k tomu uvádí, že lze-li v souladu s výše uvedeným považovat omezující dovětek „pouze“ za formulačně nadbytečný (neboť i bez něj by vedení domácího porodu nebylo možné považovat za zdravotní službu), neznamená to, že je nezákonný a že stěžovatelce svědčí veřejné subjektivní právo na jeho odstranění.

[16] Z rozsudku NSS č. j. 1 As 15/2023 - 38 plyne, že omezující dovětek nic nemění na právním postavení porodní asistentky. Rovněž Ústavní soud v usnesení sp. zn. IV. ÚS 2174/23 uzavřel, že je nerozhodné, zda omezující dovětek je v oprávnění výslovně uveden, či nikoli. Pokud vedení fyziologického porodu ve vlastním sociálním prostředí rodičky není za současného právního stavu zdravotní službou, nezakládá omezující dovětek žádné nové omezení nad rámec zákona, nýbrž nanejvýš deklaruje právní stav plynoucí již z právní úpravy samotné. Nevyhovění žádosti stěžovatelky o odstranění takového deklaratorního dovětku proto není pochybením správních orgánů. Pokud krajský soud žalobu proti rozhodnutí žalovaného zamítl, posoudil věc v souladu se zákonem i judikaturou.

[17] Poskytnout soudní ochranu by bylo namíste pouze tehdy, pokud by rozhodnutí správního orgánu zasahovalo do práv stěžovatelky. V projednávané věci však samotná existence omezujícího dovětku nemění rozsah stěžovatelčina oprávnění poskytovat zdravotní služby. Stěžovatelka totiž nemůže vést fyziologický porod v domácím prostředí rodičky jako zdravotní službu přímo na základě zákona, tedy bez ohledu na konkrétní formulaci v oprávnění k poskytování zdravotních služeb.

[18] V tomto kontextu není podstatné, že Ústavní soud v usnesení sp. zn. IV. ÚS 2174/23 výslovně neřešil otázku zákonného zmocnění k vepsání omezujícího dovětku. Stěžejní je, že i podle něj není rozhodné, zda tento dovětek v oprávnění obsažen je, či není. Jeho neodstranění tak nemohlo zasáhnout do stěžovatelčiných práv.

[19] Z nadpisu tiskové zprávy k nálezu Ústavního soudu I. ÚS 2746/23, na který stěžovatelka odkazuje, podle NSS neplyne nic jiného než z odůvodnění tohoto nálezu. Ústavní soud v něm neuzavřel, že porodní asistentka může vést domácí porod jako zdravotní službu a že tato činnost má být proto obsahem jejího oprávnění k poskytování zdravotních

pokračování

služeb. Naopak výslovně dovedl, že domácí porodky stojí mimo rozsah zdravotní péče i zdravotních služeb podle zákona o zdravotních službách a že porodní asistentky je proto v rámci poskytování zdravotní péče vést nemohou (k čemuž se ostatně vztahuje druhá, stěžovatelkou již nezdůrazňovaná, věta nadpisu tiskové zprávy). Jestliže pak správní orgán do rozhodnutí zahrnul omezující dovětek, nemůže se jednat o paakt ani o překročení kompetence, které by mohlo vést k závěru o nezákonnosti dovětku.

[20] NSS se neztotožnil ani s názorem stěžovatelky, že její požadavek na změnu rozsahu oprávnění nelze odmítnout s odkazem na bod 21 usnesení Ústavního soudu sp. zn. IV. ÚS 2174/23. Právě v uvedeném bodě totiž Ústavní soud uzavřel, že je nerozhodné, zda omezující dovětek v oprávnění figuruje, či nikoli, a že jeho existence sama o sobě neporušuje ústavně zaručená práva. Ani z této pasáže rozhodnutí Ústavního soudu tedy neplyne, že by měla stěžovatelka právo na odstranění omezujícího dovětku.

[21] Stěžovatelka namítá, že již samotné ponechání nadbytečného a zákonem výslovně nepředvídaného dovětku odporuje principu dobré správy. I kdyby bylo v obecné rovině možné přisvědčit názoru, že správní orgán má výrok formulovat stručně a bez nadbytečných údajů, z principu dobré správy bez dalšího nevyplývá veřejné subjektivní právo na odstranění každé irelevantní, resp. deklaratorní části rozhodnutí. Ani tato kasační námitka tedy není důvodná.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] NSS ze shora uvedených důvodů kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl [§ 110 odst. 1 věta druhá zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (s. ř. s.)].

[23] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s. Neúspěšná stěžovatelka nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti. Úspěšnému žalovanému nevznikly náklady přesahující rámec běžné úřední činnosti, proto mu NSS náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 25. května 2026

Sylva Šiškeová
předsedkyně senátu